

OSNOVE BOOLOVE ALGEBRE

Logička izjava – svaka izjava za koju pouzdano možemo utvrditi da li je istinita ili lažna.
Primjeri logičkih izjava :

Zagreb je glavni grad Hrvatske – ISTINA

$2 > 5$ – LAŽ

$2 + 3 = 5$ - ISTINA

Gorge Boole bio je matematičar – ISTINA

$1 \text{ KB} = 1000 \text{ B}$ – LAŽ

Istinitost logičkih izjava (logičku vrijednost) možemo označavati:

ISTINA	1
LAŽ	0

Kako u matematici postoje aritmetički operatori, tako ovdje možemo govoriti o **logičkim operatorima**. Ti nam operatori omogućuju stvaranje složenijih logičkih izjava kojima opet možemo utvrđivati logičku vrijednost.

Logički operator I (eng. AND) ili KONJUNKCIJA

Primjer

Sava protiče Zagrebom **I** 245 nije prirodni broj - LAŽ (zato jer je jedna od izjava lažna)

Logički operator I daje vrijednost 0 čim je jedna od logičkih izjava lažna.

Isti bismo primjer mogli zapisati na sljedeći način:

A : Sava protiče Zagrebom. - ISTINA

B : 245 nije prirodni broj – LAŽ

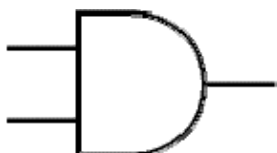
S obzirom da konjunktiju označavamo isto kao i množenje u matematici možemo zapisati:

$A B = 0$

Tablica istinitosti za operator I (AND)

A	B	Izlaz
0	0	0
0	1	0
1	0	0
1	1	1

Simbol za logički operator I

Logički operator ILI (eng. OR) ili DISJUNKCIJA

Primjer:

Sava protiče Zagrebom **ILI** 245 nije prirodni broj – ISTINA (zato jer je barem jedna od izjava istinita)

Logički operator ILI daje vrijednost 1 čim je jedna od logičkih izjava istinita. Isti bismo primjer mogli zapisati na sljedeći način:

A : Sava protiče Zagrebom. - ISTINA

B : 245 nije prirodni broj – LAŽ

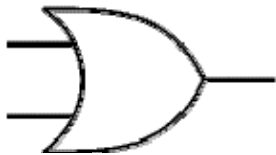
S obzirom da disjunksiju označavamo isto kao i zbrajanje u matematici (+)možemo zapisati:

$$A + B = 1$$

Tablica istinitosti za operator ILI (OR)

A	B	Izlaz
0	0	0
0	1	1
1	0	1
1	1	1

Simbol za logički operator ILI

Logički operator NE (eng. NOT) ili NEGACIJA

Negacija mijenja stanje istinitost u suprotno, istinu u laž, a laž u istinu.

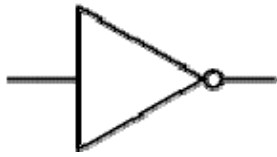
Za razliku od logičkih operatora I i ILI, negacija djeluje samo nad jednom logičkom izjavom.

Tablica istinitosti za operator NE(NOT)

Ulaz	Izlaz
0	1
1	0

Negaciju izjave A označavamo kao $\bar{A}$.

Simbol za logički operator NE

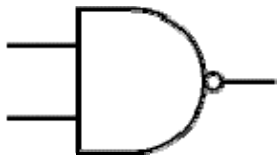
Negirani I (NI)

Kombinacija logičkog operatora I i NE

Tablica istinitosti za NI (NAND)

A	B	Izlaz
0	0	1
0	1	1
1	0	1
1	1	0

Simbol za logički operator NI

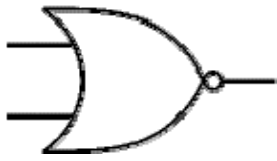
Negirani ILI (NILI)

Kombinacija logičkog operatora ILI i NE

Tablica istinitosti za NILI (NOR)

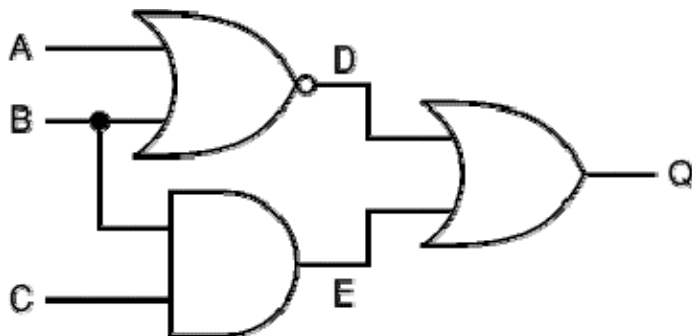
A	B	Izlaz
0	0	1
0	1	0
1	0	0
1	1	0

Simbol za logički operator NILI

Kombinacijom različitih logičkih operatora možemo crtati različite logičke sklopove i izračunavati njihove logičke vrijednosti.

Primjer:

Tablica za nacrtani logički sklop:

Ulazi			Izlazi		
A	B	C	D	E	Q
0	0	0	1	0	1
0	0	1	1	0	1
0	1	0	0	0	0
0	1	1	0	1	1
1	0	0	0	0	0
1	0	1	0	0	0
1	1	0	0	0	0
1	1	1	0	1	1

Zadaci:

1. Nacrtajte logički sklop za koji vrijedi $\overline{A+B+C}$ i odredite tablicu stanja.
2. Nacrtajte logički sklop za koji vrijedi $A \cdot \overline{B} + \overline{A} \cdot B$ i odredite tablicu stanja.

Logički sklopovi mogu se simulirati i računalnim programom Logisim (freeware, open source). Program se može šreuzeti na <http://ozark.hendrix.edu/~burch/logisim>